

BO Hyvärinen Anna(VM), Kukkonen
Panu

17.09.2019

JULKINEN

Asia

Komission ehdotus neuvoston asetukseksi unionin yleisen talousarvion toteuttamista ja rahoitusta vuonna 2020 koskevista toimenpiteistä Yhdistyneen Kuningaskunnan unionista eroamiseen liittyen

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 4.9.2019 asetusehdotuksen unionin yleisen talousarvion toteuttamista ja rahoitusta vuonna 2020 koskevista toimenpiteistä Yhdistyneen Kuningaskunnan unionista eroamiseen liittyen (COM (2019) 461 final; jäljempänä asetusehdotus). Asetusehdotus on osa varautumista Yhdistyneen kuningaskunnan (UK) mahdolliseen eroon Euroopan unionista ilman erosopimusta.

Vastaavantyyppinen asetus (EU, Euratom) 2019/1197, joka koski EU:n vuoden 2019 talousarviota ja varautumista, hyväksyttiin aiemmin tänä vuonna. Nyt annettu komission asetusehdotus koskee EU:n vuoden 2020 talousarviota ja varautumista.

Asetusehdotusta käsiteltiin neuvoston Art. 50 -työryhmän kokouksessa ensimmäisen kerran 5.9.2019. Asetusehdotusta käsiteltiin neuvoston budjettikomiteassa ensimmäisen kerran 13.9.2019. Asian kiireellisyyden vuoksi asetusehdotusta on tarkoitus käsitellä pikaisella aikataululla vielä kerran sekä Art. 50 -työryhmässä että budjettikomiteassa.

Suomen kanta

Suomi pitäisi parhaimpana vaihtoehtona sitä, että EU27:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen neuvottelema erosopimus astuisi voimaan Yhdistyneen kuningaskunnan erotessa Euroopan unionista.

Suomi voi tukea asetusehdotuksen tavoitetta eli sen mahdollistamista, että Yhdistynyt kuningaskunta voisi osallistua EU:n vuoden 2020 talousarvion toteuttamiseen ja rahoitukseen, mikäli se eroaisi EU:sta ilman, että erosopimus astuu voimaan. EU:n vuoden 2019 talousarvion osalta UK:n osallistuminen on jo mahdollistettu asetuksella (EU, Euratom) 2019/1197.

Asetusehdotuksen yksityiskohtainen tarkastelu on vielä kesken ja sen myötä voi nousta esille yksityiskohtia, jotka voisivat vaatia tarkistuksia asetusehdotukseen.

Pääasiallinen sisältö

Asetusehdotuksella varaudutaan siihen mahdollisuuteen, että UK:n eroaisi unionista ilman erosopimusta. Asetusehdotuksen sääntely mahdollistaisi, että UK:n ja UK:n yhteisöt voisivat saada unionin rahoitusta vuoden 2020 aikana edellyttäen, että UK vastavuoroisesti osallistuisi vuoden 2020 talousarvion toimeenpanoon ja rahoitukseen.

Komissio perustelee ehdotustaan samalla tavoin kuin aiempaa ehdotustaan, jonka perusteella hyväksyttiin asetus (EU, Euratom) 2019/1197 koskien EU:n vuoden 2019 talousarviota ja varautumista.

Eurooppa-neuvosto päätti 11.4.2019 UK:n pyynnöstä pidentää SEU 50 (3) artiklan mukaista määräaika edelleen 31.10.2019 saakka. Jos UK ei tuohon päivämäärään mennessä ole ratifioinut erosopimusta tai pyytänyt kolmatta lisäaikaa, SEU 50 (3) artiklan mukainen jakso päättyy tuolloin ja UK:sta tulee 1.11.2019 lähtien ns. kolmas maa eli unionin ulkopuolinen valtio. Asetusehdotus on yksi osatekijä varautumisessa tällaiseen tilanteeseen.

Siitä lähtien, kun UK jätti eroilmoituksensa, EU on toistuvasti todennut, että sekä UK:n että unionin olisi kunnioitettava velvollisuuksiaan, jotka johtuvat UK:n koko jäsenyysajasta unionissa.

Sopimukseton ero aiheuttaisi huomattavaa epävarmuutta ja vaikeutta unionin vuoden 2019 ja 2020 talousarvioiden toteuttamista, sekä aiheuttaisi vaikeuksia UK:n tuensaajille ja joissain tapauksissa myös muiden jäsenvaltioiden tuensaajille. Eron jälkeen perussopimuksia ja johdettua oikeutta ei sovelleta UK:oon.

Asetusehdotuksen tarkoituksena on laajentaa asetuksella (EU, Euratom) 2019/1197 luotu varautumisjärjestely koskemaan vuotta 2020 ja näin ollen välttää tai ainakin minimoida EU:n meno-ohjelmien ja muiden toimien tuensaajiin kohdistuvat häiriöt vuoden 2020 loppuun saakka. Tämän odotetaan myös helpotettavan taloudellisen ratkaisun saavuttamista unionin ja UK:n välillä.

Asetusehdotus koskee sellaisia oikeudellisia sitoumuksia, jotka on tehty joko ennen eroamispäivää tai eroamispäivän ja 31.12.2019 välisenä aikana soveltaen aiemmin hyväksyttyä asetusta (EU, Euratom) 2019/1197. Edellytyksenä on, että UK antaa kirjallisen sitoumuksen siitä, että se jatkaa vuoden 2020 talousarvion rahoittamista asetusehdotuksen ehtojen mukaisesti. Lisäksi UK:n olisi sitouduttava kirjallisesti hyväksymään valvontatoimet ja tarkastukset, jotka kattavat ohjelmien tai toimien toteuttamisen koko keston. Unionin taloudelliset edut suojataan näillä ehdoilla.

UK:n ja UK:n yhteisöjen tukikelpoisuutta alettaisiin soveltaa vasta, kun asetusehdotuksessa säädetyt edellytykset on täytetty, mukaan lukien se, että UK on suorittanut ensimmäisen maksunsa EU:n vuoden 2020 talousarvioon. Asetuksen soveltaminen lakkaisi, jos Yhdistynyt kuningaskunta lopettaisi maksut tai valvontatoimien ja tarkastusten aikana havaittaisiin huomattavia puutteita.

Asetusehdotus lähtee siitä, että mikään jäsenvaltio ei päädy maksuosuuttaan koskien vähemmän suotuisaan asemaan kuin komission ehdotus vuoden 2020 talousarvioksi tarkoittaisi. Asetukseen on tarkoitus liittää yhteisymmärrysasiakirja (*common understanding*) mm. siitä, miten maksualennukset maksualennukseen huomioidaan. Yhteisymmärrysasiakirja liitettiin myös asetukseen (EU, Euratom) 2019/1197.

Asetusehdotus on osa unionin valmius- ja varautumissuunnitelmaa, jonka tarkoituksena on minimoida huomattavimmat häiriövaikutukset, mikäli UK:n eroaa unionista ilman erosopimusta. Asetusehdotus ei vaikuta UK:n kanssa neuvoteltavaan sopimukseen taloudellisesta ratkaisusta, joka koskee kaikkia keskinäisiä velvollisuuksia.

Asetusehdotuksen pääkohdat ovat seuraavat:

Artiklan 1 (1) mukaan asetuksella säädettäisiin unionin yleisen talousarvion toteuttamista ja rahoitusta koskevista säännöistä UK:n sopimuksettoman unionista eroamisen varalta. Asetusehdotus koskee suoraan, välillisesti tai yhteistyössä hallinnoitavia toimia, joita koskeva tukikelpoisuus täyttyy UK:n eroamispäivänä. Artiklassa 1 (2) poissuljettaisiin asetuksen soveltamisalasta alueellisten yhteistyöohjelmien (PEACE IV) ja oppimiseen liittyvien liikkumistoimien (Erasmus+) toteuttaminen. Artiklaa 1 vastaavantyyppiset säännökset ovat asetuksessa (EU, Euratom) 2019/1197, joka koskee EU:n vuoden 2019 talousarviota ja varautumista.

Artiklan 2 (1) mukaan UK tai UK:oon sijoittautunut henkilö tai yhteisö voivat edelleen saada EU-rahoitusta vuonna 2020 aiheutuviin tukikelpoisiin menoihin. Kyse voi olla sellaisista oikeudellisista sitoumuksista, jotka on allekirjoitettu joko ennen UK:n eroamispäivää tai asetuksen (EU, Euratom) 2019/1197 4 artiklan mukaisesti.

Artiklakohdassa edellytetään, että kyseisen toimen mukainen tukikelpoisuus riippuu UK:n EU-jäsenyydestä. Artiklakohdassa edellytetään vielä, että:

- (a) UK vahvistaa komissiolle kirjallisesti joko 1.1.2020 tai [7] kalenteripäivän kuluessa asetuksen voimaantulosta tai soveltamisen alkamisesta, mikä näistä ajankohdista on myöhäisempi, että UK tulee suorittamaan summan, joka lasketaan tässä alakohdassa mainitun yhtälön ja artiklan 2 (2) mukaisesti;
- (b) UK maksanut ensimmäisen maksun joko 20.1.2020 tai [20] kalenteripäivän kuluessa asetuksen voimaantulosta tai soveltamisen alkamisesta, mikä näistä ajankohdista on myöhäisempi. Tämä ensimmäinen maksu vastaa [3,5] kahdestoistaosaa (a) alakohdassa määritellystä maksusta;
- (c) UK on vahvistanut kirjallisesti komissiolle joko 1.1.2020 tai [7] kalenteripäivän kuluessa asetuksen voimaantulosta tai soveltamisen alkamisesta, mikä näistä ajankohdista on myöhäisempi, sitoutuvansa hyväksymään edelleen valvontatoimet ja tarkastukset;
- (d) komissio on antanut asetuksen (EU, Euratom) 2019/1197 artiklan 2 (2) mukaisen päätöksen, eikä ole hyväksynyt kyseisen asetuksen artiklan 3 (2) mukaista päätöstä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että vuoden 2020 talousarviota ja varautumista koskevaa asetusta sovelletaan vain, jos myös vuoden 2019 talousarviota ja varautumista koskevan asetuksen säännökset ovat tulleet sovellettavaksi.
- (e) komissio on hyväksynyt 4 kohdassa tarkoitetun päätöksen siitä, että artiklassa 2 (1) (a) – (c) tarkoitetut edellytykset ovat täyttyneet.

Artiklassa 2 (2) määritellään edellä artiklan 2 (1) (a) alakohdassa UK:n maksuosuuden laskentatavassa käytetyt käsitteet. 2 (2) artiklassa on huomioitu, ettei vuoden 2020 talousarviota ole vielä hyväksytty.

Artiklassa 2 (3) määrätään, millaisissa tasasuuruksissa kuukausierissä UK suorittaisi asetuksen mukaiset maksut. Vastaavantyyppiset säännökset ovat asetuksessa (EU, Euratom) 2019/1197.

Artiklan 2 (4) mukaan komissio tekisi päätöksen, täyttyisivätkö saman artiklan 1 (a) – (c) alakohtien edellytykset, jotka koskevat UK:n tekemiä vahvistuksia ja maksuja. Vastaavantyyppiset säännökset ovat asetuksessa (EU, Euratom) 2019/1197.

Artiklassa 2 (5) komissiolle siirrettäisiin valta antaa delegoituja säädöksiä saman artiklan (1) (a) – (c) alakohdissa vahvistettujen määräaikojen pidentämisestä. Näiden delegoitujen säädösten hyväksymisessä noudatettaisiin asetuksen 7 artiklaa. Artiklassa 2 (5) määritellyissä erittäin kiireellisissä tapauksissa delegoituihin säädöksiin sovellettaisiin asetuksen 8 artiklan mukaista menettelyä. Vastaavantyyppiset säännökset ovat asetuksessa (EU, Euratom) 2019/1197.

Artiklan 3 (1) mukaan UK:n ja UK:oon sijoittautuneiden henkilöiden ja yhteisöjen 2 artiklan mukainen tukikelpoisuus jatkuisi vuonna 2020, jos:

- (a) UK maksaa kuukausierät komission määräämälle tilille elokuuhun 2020 saakka;
- (b) UK maksaa jäljellä olevat kuukausierät komission määräämälle tilille syyskuun 2020 ensimmäisenä työpäivänä, ellei komissio määräajassa ilmoita UK:lle tätä maksua koskevasta toisenlaisesta maksuaikataulusta.
- (c) merkittäviä puutteita ei ole havaittu valvontatoimien ja tarkastusten suorittamisen aikana.

Vastaavantyyppiset säännökset ovat asetuksessa (EU, Euratom) 2019/1197.

Artiklan 3 (2) mukaan, jos yksi tai useampi edellä mainituista edellytyksistä ei täytyisi, komissio tekisi tätä koskevan päätöksen, joka julkaistaisiin EU:n virallisessa lehdessä. Päätöksen voimaantulopäivästä UK ja UK:oon sijoittautuneet henkilöt ja yhteisöt eivät olisi enää tukikelpoisia. Vastaavantyyppiset säännökset ovat asetuksessa (EU, Euratom) 2019/1197.

Artiklassa 3 (3) komissiolle siirrettäisiin valta antaa delegoituja säädöksiä toisenlaisesta maksuaikataulusta asetuksen 7 artiklan mukaisesti. Artiklakohta sisältää myös säännökset artiklassa 8 määritellyn kiireellisen menettelyn soveltamisesta. Vastaavantyyppiset säännökset ovat asetuksessa (EU, Euratom) 2019/1197.

Artiklassa 4 olisi säännökset ehdotuspyyntöihin yms. osallistumisesta. Artiklan 2 (1) (e) mukaisen päätöksen voimaantulopäivästä alkaen ja jollei ole annettu 3 (2) artiklassa tarkoitettua päätöstä, vuonna 2020 UK tai UK:oon sijoittautuneet henkilöt ja yhteisöt olisivat tukikelpoisia ja voisivat osallistua ehdotuspyyntöihin, tarjouskilpailuihin, kilpailuihin ja muuhun sellaiseen menettelyyn, jotka saattavat johtaa rahoitukseen EU:n talousarviosta sekä saada EU:n rahoitusta vuonna 2020 syntyneisiin tukikelpoisiin menoihin. Tietyissä, artiklassa 4 mainituissa tilanteissa tämä ei kuitenkaan olisi mahdollista. Poikkeuksiin on lisätty, verrattuna asetukseen (EU, Euratom) 2019/1997, asetuksella (EU) 1309/2013 perustettu globalisaatorahasto sekä asetuksella (EN) 2012/2002 perustettu solidaarisuusrahasto, joiden muuttamisesta UK:n sopimuksettomaan eroon varautumiseksi komissio on myös antanut asetusehdotukset syyskuussa 2019.

Artiklassa 5 säädettäisiin siitä, että UK:ta kohdeltaisiin jäsenvaltiona asetuksessa säädettyjen tiettyjen sääntöjen soveltamiseksi, kuitenkin tietyin poikkeuksin. Vastaavantyyppiset säännökset ovat asetuksessa (EU, Euratom) 2019/1197. Artiklassa 6 säädettäisiin UK:oon liittyvien toimien tukikelpoisuudesta, kun EU:n jäsenvaltiot tai jäsenvaltioihin sijoittautuneet henkilöt tai yhteisöt saavat unionin rahoitusta. Artiklassa 7 säädettäisiin siirretyn säädösvallan käyttämisestä. Artiklassa 8 olisi säännökset delegoitujen säädösten kiireellisestä voimaantulomenettelystä. Vastaavantyyppiset säännökset ovat asetuksessa (EU, Euratom) 2019/1197. Artiklassa 9 olisi tiettyjä suoria tukia koskeva siirtymäsäännös.

Artiklan 10 mukaan asetus tulisi voimaan seuraavana päivänä, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Asetusta sovellettaisiin sitä seuraavasta päivästä, jona EU:n perustamissopimuksia lakataan soveltamasta UK:hon ja UK:ssa. Vastaavantyyppiset säännökset ovat asetuksessa (EU, Euratom) 2019/1197.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Asetuksen oikeusperusta olisi Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen (SEUT) 352 artikla ja Euratomin perussopimuksen 203 artikla. Aiempi, EU:n vuoden 2019 talousarviota ja varautumista koskeva asetus (EU) 2019/1197 on annettu samojen oikeusperustojen nojalla.

SEUT 352 (1) artiklan mukaan, jos jokin unionin toimi osoittautuu perussopimuksissa asetetun tavoitteen saavuttamiseksi tarpeelliseksi perussopimuksissa määritellyillä politiikan aloilla eikä niissä ole määräyksiä tähän tarvittavista valtuuksista, neuvosto antaa aiheelliset säännökset yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan. Kun neuvosto antaa kyseiset säännökset erityistä lainsäätämisyjärjestystä noudattaen, se tekee ratkaisunsa samoin yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.

Komissio perustelee ehdottamaansa oikeusperustaa seuraavasti. Ehdotettu asetus on toimenpide, joka mahdollistaa jäsenvaltion eron jälkeisen siirtymäajan unionin talousarvioon sisältyvien toimien rahoituksen ja täytäntöönpanon osalta tilanteessa, jossa kyseisen valtion kanssa ei ole tehty sopimusta. Kyseinen toimenpide on tarpeen, jotta voidaan toteuttaa unionin talousarvio varainhoitovuonna 2020, mahdollistaa maksujen vastaanottaminen eroavalta jäsenvaltiolta sekä tarjota ratkaisu käynnissä oleviin toimiin, jotka rahoitetaan UK:n ja UK:n tuensaajien osalta unionin talousarviosta, ja uusiin toimiin, joita voidaan perustella UK:n maksuosuudella vuoden 2020 talousarvioon. Perussopimuksissa unionille ei määrätä tarvittavia valtuuksia tällaisten siirtymätoimenpiteiden toteuttamiseksi, minkä vuoksi asianmukainen oikeusperusta on SEUT 352 artikla ja Euratomin perustamissopimuksen 203 artikla.

EU:n vuoden 2020 talousarviolla, jota koskeva komission ehdotus annettiin 5.7.2019 ja joka koski 28 jäsenvaltiota, rahoitetaan vuosien 2014–2020 monivuotisen rahoituskehityksen mukaisia toimia ja meno-ohjelmia, sellaisina kuin unionin lainsäätäjä on ne hyväksynyt. Komission mukaan ehdotetun toimen tavoitteet voidaan näin ollen saavuttaa ainoastaan unionin tasolla toteutettavalla toimenpiteellä. Komission mukaan ajallisesti ja soveltamisalaltaan rajattu asetusehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen.

Asetuksella komissio oikeutettaisiin antamaan delegoituja säädöksiä.

SEUT 352 artiklan käyttäminen oikeusperustana tarkoittaa, että muutamien jäsenvaltioiden kansalliset menettelyt vienevät usean kuukauden ajan. Asetusehdotus pyritään käsittelemään neuvostossa mahdollisimman nopeasti, jotta kyseiset jäsenvaltiot voivat käynnistää kansalliset menettelynsä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Aiemmassa asetuksessa EU:n vuoden 2019 talousarviosta ja varautumistoimista, asetus (EU, Euratom) 2019/1197, Euroopan parlamentin mietintövaliokuntana oli talousarviovaliokunta BUDG.

Komission nyt antaman asetusehdotuksen käsittelystä Euroopan parlamentissa ei ole vielä tietoja.

Kansallinen valmistelu

EU34-jaoston kirjallinen menettely 17.-18.9.2019

Eduskuntakäsittely

Asian kiireellisen käsittelyn vuoksi eduskuntaa informoidaan asetusehdotuksesta tällä E-kirjeellä.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asetus olisi kaikilta osin velvoittava ja sitä sovellettaisiin sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Asetusehdotuksen soveltamisala koskee unionin vuoden 2020 yleistä talousarviota. Sen ei arvioida vaikuttavan kansalliseen lainsäädäntöön.

Taloudelliset vaikutukset

EU:n vuoden 2019 yleinen talousarvio perustuu sille lähtökohdalle, että erosopimusluonnoksen mukaisesti UK osallistuisi vuoden 2019 talousarvion toimeenpanoon ja rahoitukseen.

EU:n vuoden 2020 yleistä talousarviota koskeva komission ehdotus ja neuvoston kanta perustuvat sille lähtökohdalle, että erosopimusluonnoksen mukaisesti UK osallistuisi vuoden 2020 talousarvion toimeenpanoon ja rahoitukseen.

Mikäli UK:n ero unionista toteutuisi ilman erosopimusta, asetus (EU, Euratom) 2019/1197 ja nyt annettu asetusehdotus mahdollistaisivat UK:n osallistumisen EU:n talousarvion toteuttamiseen vuoden 2020 loppuun saakka. Komission esityksen mukaan asetuksella ei olisi budjettivaikutuksia vuoden 2020 unionin talousarvioon. Asetuksella ei myöskään arvioida olevan välittömiä vaikutuksia Suomen kansalliseen talousarvioon.

Taloudellisista vaikutuksista käyty keskustelu neuvoston budjettikomiteassa on liittynyt maksujen käsittelyä koskevaan yhteisymmärrysasiakirjaan. Asiakirjassa otettaneen kantaa maksualennuksesta tehtyjen alennusten käsittelyyn ehdotetun asetuksen soveltamisalalla. Yhteisymmärrysasiakirjaa on tarkoitus käsitellä komission jaettua luonnoksen asiakirjaksi jäsenvaltioiden edustajille. Saman tyyppinen yhteisymmärrysasiakirja on liitetty myös aiempaan asetukseen (EU, Euratom) 2019/1197.

Asetus koskee varainhoitovuotta 2020 ja on osa varautumista sopimuksettoman eron tilanteeseen. Mikäli sopimukseton ero toteutuisi ja mikäli UK ei tekisi asetuksen (EU, Euratom) 2019/1197 sekä nyt käsiteltävänä olevan asetusehdotuksen mukaisia kirjallisia ilmoituksia, EU:n ja Britannian EU-budjettiin liittyvät taloudelliset suhteet eivät olisi järjestetyt.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission asetusehdotus 4.9.2019 COM(2019) 461 final

EU:n vuoden 2019 talousarviota ja varautumista koskevan asetuksen (EU) 2019/1197 käsittelyasiakirjat:

KOM (2019) 64 lopullinen, Valtioneuvoston E-kirje eduskunnalle E 121/2018 vp, Pöytäkirja VaVP 69/2018 vp, Pöytäkirja SuVP 71/2018 vp.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Anna Hyvärinen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö, anna.hyvarinen@vm.fi
puh. +358 295 530 405

Panu Kukkonen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö, panu.kukkonen@vm.fi puh.
+358 295 530 134

EUTORI-tunnus

EU/2019/1132

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
